

40. 9. 57. 40 **Lodala kören gästar Estland.**

NY...
BIRKASVÄNNERNAS

Den ansedda Göteborgskören «Lodala» anländer om söndag för en veckas koncertresa i Estland.

Resan företages under ledning av den kände musikdirektören Gösta Wahlström. Denna gång medfölja 50 sångare utrustade med ett rikhaltigt andligt och profant koncertprogram.

Kören börjar sin sångarfärd med kyrkokoncert i Tallinn St. Mikaelsskyrka söndagen den 9 juli kl. 7 e.m. Om måndag fortsättes resan till Pärnu, Haapsalu och Vormsi.

Birkasvännernas sommarting.

«Birkasvän – svenskhetsvän – svenskhetsvän – Birkasvän», sade S.O.V:s ordförande hr M. Westerblom i sitt anförande på Birkasvännernas sommarting i söndags. Det är riktigt, att man kan sammanföra dessa två begrepp, men i så fall fanns det i söndags mycket få svenskhetsvänner. Birkasvännerna lyste nämligen med sin frånvaro.

Vart ha Birkasvännerna tagit vägen? Sommartinget (– festen) som för några år sedan betraktades som en av svenskbygdens största festdagar där ungdom från skilda orter mötte upp, denna dag har inte samma prägel längre. Vari skall man söka orsaken till denna ringa anslutning? Visserligen kan en viss procent läggas på det hotande vädrets konto, men man får ju riskera så mycket här i världen, och hade man fått några friska regndroppar, skulle väl ingen tagit skada av det, eller hur?

Nej, orsaken måste nog sökas på annat håll. Mycket träffande uttryckte sig Birkasvännernas ordförande V. Pöhl i sitt hälsningsanförande, «man finner det vara bekvämare att ligga hemma än att möta upp till tings. När den ena sidan har blivit öm vänder man den andra till, för att sedan dåsa vidare». – Det är inte meningen, att det i detta sammanhang skall bli direkt skäll, men det känns rätt underligt, när man tänker på, att blott ett 70-tal! av de 400–500

Birkasvännernas...

registrerade Birkasvännerna hade infunnit sig.

Vad man märkte var det, att de som hade kommit — och det var inalles bortåt hundratalet, — voro desamma som man ser på varje Birkasting. Det finns ändå en stamtrupp som vet det vara mödan värt att samlas i-bland, och vilken icke är alltför rädd för några hotande regnmoln. Heder åt dessa!

Angående programmet är det ingenting annat att säga, än att det var bra. "Var välkommen en var" fyller väl knappast bättre sin uppgift på någon annan plats än på Birkas. Sanningsord av A. Sarnberg voro likaså på sin plats. Det skulle bli alltför långt att i detta sammanhang återge detta tal men huvudtanken var den, att "var du än bifinner dig, i främmande land eller hemma, kom ihåg att du är svensk, handla och tänk som en sådan!" Vad behöver mera sägas. Förutom det redan nämnda, höll även skolans rektor P. Byström ett kortare anförande.

Omnämnas borde kanske även den för tillfället "hopskramlade" manskvartetten. Meningen hade varit den att en manskvartett från Roslep skulle uppträda, men av någon anledning hade blott ett par medlemmar av densamma infunnit sig. Återstod alltså att "skramla" ihop en tillfällig kvartett — och sången ljöd ändå. Rätt bra t.o.m. hördes en del säga.

Ett brokigt och samtidigt roligt inslag i programmet utgjorde ett par rikull-flickors, väl framförda balletternummer.

Naturligtvis fanns det kaffe och bullar, och så blev man heller inte utan lekar på gårdsplanen.

Stämningen stod högt och det var med saknad man vid nio-tiden skiljdes åt.

Vi skola hoppas att Birkasvännerna — svensketsvännerna — nästa sommar innfinna sig betydligt mangrannare. —mar.

Stor eldsvåda i Narva.

På onsdagen senaste vecka utbröt av obekant anledning en förödande eldsvåda i Narva, som ödelade en såg samt intill denna tusentals standards sågat virke. Förutom detta förtärdes av lågorna ännu privatpersoner tillhörande trämaterial.

Från den politiska horisonten.

Danzig — den ömma punkten.

I stället för den ständigt väntade avspänningen i det världspolitiska läget har tillståndet såväl i Europa som i Asien alltmera tillspetsats under den senaste tiden. Den engelska pressen har utbytt sin tidigare tillbakadragenhet mot en mera resolut ton. Englands utrikesminister lord Halifax har ju nyss betonat, att England kommer att möta varje försök att med våld ändra på något i Europa med alla tillbudstående medel.

Englands varning förorsakades av uppgifter från Danzig att dit samlats tusentals unga tyskar och officerare från Tyskland för att formera en s. k. frikår. Samtidigt skulle vidsträckt befästningsarbeten igångsättas. Berlin har emellertid dementerat ryktena om förefintligheter av tyska trupper i Danzig, men medger att de militära styrkorna i fristaden förstärkts med stadens egna borgare.

På torsdagen senaste vecka firade polackerna Havets dag i Gdynia, varvid de kraftigt underströko nödvändigheten för Polen att äga tillträde till havet. Envisa rykten veta berätta om febrila förberedelser, omfattande trupp-, vapen- och ammunitions-transporter, som mestadels försiggå om nätterna, om tusental SS- och SA-män, som skulle anlät till staden o.s.v. Även marskalk Görings fordran, att skörden i Ostpreussen bör vara slutförd under förra hälften av augusti, tolkas på många olika sätt.

I Polen äser man lugnt alla dessa åtgärder och vidtager även å sin sida nödiga försiktighetsmått.

I Asien har ju kriget pågått redan i två år. Nyligen meddelades, att japanerna skördat nya segrar och erörvat flera viktiga kinesiska hamnstäder. Japanerna ha därpå förbjudit utländska fartyg att anlöpa dessa hamnar och förklarat sig ej kunna ansvara

Huru elden uppstått, vet man ej ännu med säkerhet, då undersökningarna ännu ej slutförts. De tvenne undersökningskommisionerna arbeta under stor sekretess. De genom branden uppkomna skadorna beräknas till omkr. 300.000 kronor.

Tallinn — Rikullbussen utsatt för missöde.

På måndagsmorgonen, då linjebussen var på väg från Rikull till Tallinn, uppstod plötsligt något fel i styrinrättningen, varvid fordonet vek av vägen och rusade med full fart över landsvägsdikedet för att strax därpå stanna ute på fältet.

Stöten var så pass kraftig att passagerarna kastades huller om buller, varvid ett tiotal personer ådrogo sig lättare eller svårare skramor och blånader. En mansperson blev så illa skadad, att han måste transporterats i ambulansbil från olycksplatsen. Bussen, en „Scania Vabis“, skadades så pass allvarligt, att den ej kunde fortsätta resan, utan passagerarna voro tvungna att invänta en annan buss.

Nu kan man uppställa frågan: varpå beror det, att dylika malörer inträffa? — En grundlig undersökning kommer naturligtvis att lämna svaret. Men manne det ej vore rådligast att vederbörande ville underkasta sådana fordon en grundligare kontroll. Materjalfel kunna svårligen föreligga, då vi ju mycket väl känna till, huru omsorgsfullt alla delar provas innan de lämna fabriken. Någoting måste göras för att ej den resande allmänhetens förtroende för trafik-säkerheten skall lida skada.

Tysklands generalstabschef i Tallinn.

På måndagen förra veckan anlände hit chefen för tyska generalstaben general Fr. Halder. Besöket utgjorde svarsvisit på general Reeks officiella besök i Tyskland för någon tid sedan. General Halder anlände med flygmaskin och avreste till Helsingfors på torsdagen.

för följderna, om deras förbud ej respekterades.

Från gränsen mellan Mandsjukuo och Sovjetunionen ingå rykten om förbittrade strider mellan luftstridskrafterna och det ena gränsintermezzot avlöser det andra.

Från Schweiz meddelas, att alla broar och vägar i gränstrakterna minerats och att motsvarande varningsplakat t.o.m. uppsatts. Av allt att döma, försiggår sålunda en intensiv rustning i alla länder. Den kan svårligen hava någon annan påföljd än ett allt förödande krig.

Exporten av fornminnesföremål stoppades.

På fredagen anlände från Runö till Kuressaare flera kollyn, innehållande en mängd olika föremål såsom folkdräkter, husgerådssaker, smycken m. m., som inköpts av en svensk affärsman vid namn Johansson i avsikt av vidarebefordras till Sverige. Då emellertid tullmyndigheterna misstänkte, att bland föremålen ev. kunde finnas sådant som tagits under fornskydd, placerades godset i tullens magasin och underrättades fornskyddsmyndigheterna i Tallinn, som nu äga avgöra, huruvida ifrågavarande föremål få utföras eller ej.

Rabarber.

Rabarber i vatten. (utan socker)

Rabarber, kokt kallt vatten.

Skölj rabarbern och skär den i små bitar. Dessa läggs på väl rengjorda och torra flaskor. Flaskorna fyllas med kokt, kallt vatten, korkas och förvaras i källare.

Rabarberdricka.

3 kg rabarber, 1 kg socker till varje lit. saft.

50 gr vinsyra.

Beredning: Rabarber, helst röda stjälkar, sköljes och skäres i

bitar. Dessa lägges ned i en kruka. Så mycket vatten hålles på, att det står väl över rabarbern. Den stötta vinsyran blandas i. Krukan täckes över med en talrik och får stå 1–2 dagar, varefter saften silas. Saften mätes, och till varje lit. saft tages 1 kg socker. Blandningen röres då och då om, och när sokret är väl upplöst och saften klar, tapas den på flaskor, vilka kokas och hartsas. I stället för vinsyra kan 3–4 citroner användas. Dessa skäres i skivor och lägges i varvis med rabarbern.

Rabarberpaj. (6 pers.)

Mördeg: 200 gr. vetemjöl, 25 gr socker.

200 gr smör 1 ägg.

Till fyllning: $\frac{1}{2}$ kg färsk rabarber, 3 dl. socker.

Beredning: Av mjöl, smör, socker och ägg göres en vanlig mördeg, som sättes ut att stelna. En tredjedel av degen kavlas ut, härmed beklädes botten av en pajform. Mördegbottnen halvgräddas, och när den något kallnat, beklädes formens kanter med deg. Rabarbern skäres i bitar och lägges varvtals med socker i den beklädda formen. Resten av degen kavlas ut och lägges som ett

lock över pajen. Den sättes åter in i ugnen att genomgräddas. Serveras med vaniljsås eller grädde.

Rabarbertorta.

2 ägg 130 gr vetemjöl
150 gr socker $1\frac{1}{2}$ tsk. bakpulver
2 msk. smält $\frac{1}{2}$ kkp. gräddmjölk
Till formen: $\frac{1}{2}$ msk. smör

2 msk. stöttaskorpor.

Rabarberfyllning: $\frac{1}{2}$ kg färsk rabarber, 100 gr socker.

Marängmassa: 2 äggvitor, 4 msk. socker.

Beredning: Ägg och socker vispas kraftigt 20 min., därefter tillsättes det smälta men avsvalnade smöret, vetemjölet som bör vara väl siktat med bakpulvret, samt mjölken. Smeten omröres väl, hålles i smord och bröad form, och gräddas i god ugnsvärme.

Rabarbern skäres i bitar och kokas med sockret, tills den blir mjuk. Därefter tages den upp, rabarbern bredes ut på densamma, gärna med litet saft så den blir saftig och fin. Äggvitorna slås till skum och blandas sedan försiktigt med sockret. Tårtan garneras med marängmassan och sättes in i ugnen att få vacker ljusgul färg. Serveras med vispad grädde eller vaniljsås. E. B.

En resa till Runö.

PER BONDE.

I

Man har talat och skrivit åtskilligt om ön mitt i Riga-viken. Den ligger ju tämligen centralt. Land lika långt åt alla håll och kanter. Men att komma dit har även sommartid sina svårigheter. Alltnog, vi startade fyra personer med Runö, som närmaste mål. Soligt. Dammigt på landsvägen till Kuressaare. Bilen gjorde god fart. Byar och enstaka gårdar vandrade förbi. Här och där böljande sädesåkrar.

Kvällen bredde sig över Saaremaa. Det låg en särskild stämning över ön den ljusa värvällan. Barrskog, enbuskar, flyttblock, havsluft. Det skymde, då vi anlände till Kuressaare.

Följande dag träffade vi runöbor i staden. Av dem fingo vi höra att de tänkte segla hem på aftonen, om vinden mojnade något. Vi hade tidigare tänkt följa med ångbåten, som går till Riga och sedan be runöborna komma

och möta båten. Men att segla en värväll, var inte det långt mera tilltalande? Alltså kl. 6 em. med galeas och för fulla segel ut mot nya äventyr.

Med på skutan fanns också några runöbor, som kommo från Stockholm efter en lyckad försäljning av småbåtar. De hade varit borta i över en månad och kände nu en särskild stämning över att åter vara på kända färdevägar med stäven mot hemön. Över vågorna ljödo också dragspelets toner och glada röster av kända, gamla melodier såsom: Koster valse, Du hemmets jord o.s.v. På oss äventyrare gjorde denna första bekantskap ett djupt intryck. Kärleken till hemtorvan var här lika kraftigt fästad, om också den närmaste grannsocknen låg ett femtiotal km. härifrån.

Det hade blåst ordentligt under dagen så att sjön ännu rullade, men det var blott en ofarlig vaggning vi fingo uppleva. Och snart nog bekom det oss inte ett dugg längre. Det var bara att ställa sig något bredbent på däck

på äkta sjömansvis, och så var sjösjukan slagen på flykten.

Så snart det börjat skymma, blinkade Runö fyr oss till mötes. Den stod som ett vakande öga mitt i havet. Nu var det bara att taga kurs på fyren, och så småningom växte även land upp ur havet i den ljusa försommarnatten. Vid midnattstid ankrade vi utanför kusten några stenkast från land. Allt var så tyst vid stranden. Med småbåtar rodde vi i land. Intet spår av människofot syntes på den smala sandbädden. Jag tänker nog att vikingarna för 1000-år tillbaka undersökte marken på samma sätt. Även vi voro ättlingar av vikingar. Även vi kommo oväntades, med små båtar i land, gjorde strandhugg. Skillnaden var blott den att vi hade papper och penna i stället för sköld och spjut. Vårt mål var närmast dialektforskning. Det var "Eesti Kultuurkapital" och Arki-varie Gunnar Hallström, Stockholm, som finansierat resan.

Forts.

Sveriges vägar såsom förebild.

På uppdrag av Vägbyggnadsstyrelsen har ing. J. Maasik under loppet av juni månad studerat vägförhållandena i Sverige. Då ing. Maasik för några dagar sedan återvände från sin studieresa, förklarade han, att vägarna i Sverige äro i sådant skick, att de böra vara en eftersträvansvärd förebild för oss.

Vägarna underhållas helt och hållet av staten och kommunerna. Statens andel därav utgör 80–85 % och kommunernas 15–20 %. Inkomsterna till statens vägfond utgöra för innevarande år 125 milj. kronor. Därav erhålla städerna ungefär 20 % såsom understöd och resten fördelas mellan de olika länen efter behov.

De svenska landsvägarnas sammanlagda längd uppgick den 1. jan. d. å. till 86.873 km. Av denna sträcka utgöres omkr. 50.000 km. av dammfria vägar.

Dammbindningen på landsvägarna sker på flera olika sätt. Det billigaste dammbindningsmedlet är sulfitulut, som man erhåller gratis från sulficellulosa-fabrikerna och kostnaderna inskränka sig blott till transport och sprutning. Det bästa medlet har visat sig vara dammbindningsolja från våra oljefabriker i Sil-lamäe och Kiviöli. Under det gångna året importerades sådan olja till Sverige c:a 3000 ton. Under innevarande år torde behovet därav ökas.

Hos oss har Vägbyggnadsstyrelsen för avsikt att under innevarande sommar genomföra försök med inhemska dammbindningsmedel.

Turismen.

Turistsäsongen har börjat på allvar. Den viktigaste turistströmmen går från Stockholm till Tallinn. Två gånger i veckan, varje söndag och torsdag löper, S/S "Vironia" in i hamnen i Tallinn med flera hundra svenska turister ombord. Det har hänt någon gång, att antalet varit ända upp till 500 pr resa. 200–250 är vanligt. Tager man dessutom ännu S/S "Estonia" med i betraktande, som anländer till Tallinn varje fredag och även för med sig flera hundra personer pr gång, så kommer man onekligen upp till aktningvärda tal. "Estonia" går dessutom ännu en resa i veckan direkt till Pärnu.

Här är som sagt endast fråga om turisttrafiken på dessa tvenne linjer. Men även via Finland anlända många svenskar. Tager man därtill "invasionen" från andra länder, så torde turisttrafiken i år komma att slå alla rekord.

I samband härmed kunde påpekats, att det finnes ett slags turister, som när de bli påverkade av "rysk vodka", uppvisa ett mycket dåligt ölsinne och gå då löst på vad som händelsevis råkar vara i vägen.

Alla halvårsprenumeranter, som ännu icke förnyat prenumerationen, ombedes härmed att göra det med det snaraste.

Red.

Enligt ing. Maasiks uppgift äro vägbyggnadskostnaderna mindre i Sverige än hos oss. Denna omständighet förklarade han med arbetenas ändamålsenliga mekanisering och de svenska arbetarnas större arbetsintensitet.

Utgivare:

Svenska Odlingens Vänner

REDAKTION:

A. Stahl, ansvarig red.

E. Nyman, red.-sekr.

Rüüti 3, Tallinn.

Tel. 470-08.

Prenumerationspris:

Inrikes		Utlandet	
1	år Ekr. 2:–	1	år Ekr. 4:–
1/2	" " 1:–	1/2	" " 2:–

I Lettland inskränkes alkoholförsäljningen.

Inrikesministern Weitmannis har utfärdat en förordning mot olaglig sprithantering. Förordningen stipulerar även skärpta straff för restauratörer, som ej stänga sina lokaler vid föreskrivet klockslag eller annars göra sig skyldiga till missbruk av sina rättigheter. Straffet för sådana förseelser är 1000 lott eller 3-månaders fängelse.

1 9 3 9 Å R S

CYKELN MED DELAR AV ROSTFRITT STÅL

AKTIEBOLAGET NYMANS VERKSTÄDER, UPPSALA

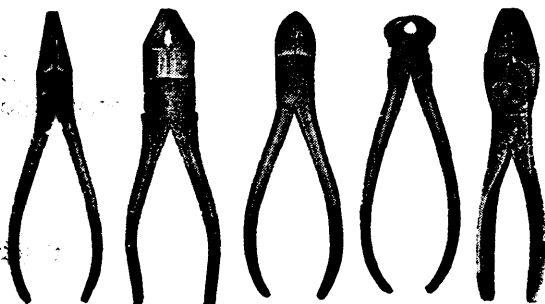
Norra Europas största och ledande velocipedfabrik

Representant i Estland

K-m Anton Willberg

Paldiski mnt. 5, Tallinn.

Bliv Kustbons
medarbetare!

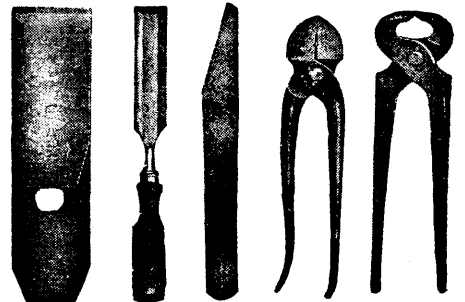

FABRIKSMÄRKE

REPRESENTANT

Fa Nils Olsgård

PIKK TAN. 36/14
TALLINN

E. A. BERGS FABRIKS AKTIEBOLAG
ESKILSTUNA